

Obecná didaktika

Ostatní taxonomie

Při stanovování cílů jde učiteli hlavně o to,
**CO KONKRÉTNĚ SI Z JEJICH HODINY
ODNESOU ŽÁCI**

Funkce cílů

- orientační
- motivační
- realizační
- regulační

Opáčko... Přesné cíle?

- **konzistentní** – tzn. nižší (bližší, konkrétnější) cíle musí směřovat k dosažení cílů vyšších (vzdálenějších, obecnějších) a současně jsou nižší c. z vyšších c. odvozeny. Měly by být: **prostupné a kumulativní**. (např. hlavním cílem matematiky je rozvoj logického myšlení a schopnosti řešit problémy → nemohou být cíle témat, celků, témat a hodiny zaměřeny jen na pamětní osvojování definic a vzorců, ale na rozvíjení schopnosti analýzy, syntézy, aplikace, dovednosti formulovat a řešit problémy)
- **jednoznačné** - tzn. jejich formulace by neměla připouštět různý výklad
- **přiměřené** - tj. odpovídat reálným možnostem jednotlivých žáků i celé třídy, ale i učitelů a vnějším podmínkám
- **kontrolovatelné** – tj. formulovat je tak, aby bylo možno ověřit, zda jich bylo dosaženo

Opáčko – chyby při vymezení

- ztotožnění cíle s tématem hodiny (např. české národní obrození, tok řeky Vltavy)
- záměna cíle s popisem činnosti učitele (vysvětlit pojem eroze, předvést činnost parního stroje)
- příliš obecné vymezení, není stanovena kvalita nebo jiná kritéria žákova výkonu (poznat ptáky, kteří u nás přezimují, vyvození rovnice hyperboly)

Typy edukačních cílů – taxonomie cílů

- Kognitivní (vzdělávací)
- Afektivní (postojové)
- Psychomotorické (výcvikové)
- Sociální (komunikační)

Psychomotorické cíle – dovednosti a jejich taxonomie

- Jak se je učíme? Od nuly k úplnému zvládnutí?
- Jaké jsou tam fáze?

H. Daeve (1968) - taxonomie psychomotorických cílů

1. imitace (nápodoba)	impulzivní nápodoba, vědomé opakování
2. manipulace (praktická cvičení)	manipulace podle instrukce, výběru, za účelem zpevnování
3. zpřesňování	reprodukce a kontrola
4. koordinace	sekvence a harmonie
5. automatizace	částečné zautomatizování, úplné

Roysl (1978) – taxonomie sociálně-komunikativních cílů

1. vyhledat si kontakt/napojení na určitou skupinu	<ol style="list-style-type: none">1. jít ke skupině2. rozvoj zájmu o účast na činnostech skupiny3. akceptovat možnosti jednání4. zpracovávat reakce členů skupiny
2. akceptovat návrhy na spolupráci	<ol style="list-style-type: none">1. přiklonit se ke členovi skupiny, který navazuje pozitivní kontakt2. mít radost z nabídek ke spolupráci3. ověřovat slučitelnost nabídek se skupinovými normami4. ve dvou provést nějakou skupinově konformní aktivitu
3. činit návrhy na spolupráci	<ol style="list-style-type: none">1. vyhledávat vícero členů skupiny2. vykazovat pozitivně hodnotící pocity ve vztahu ke spolupráci3. navrhopvat společnou činnost/jednání4. společné uskutečnění plánu/činnosti
4. rozšiřování spolupráce	<ol style="list-style-type: none">1. shromažďovat se po vícero členech2. sdělit své stanovisko - zájmy3. analyzovat bariéry spolupráce4. solidarizovat s ostatními
5. učit se různé sociální role	<ol style="list-style-type: none">1. napodobovat způsoby chování (v jejich jevové/výrazové podobě) specifické pro určitou roli2. rozvíjet cit pro pozitivní hodnoty jiné sociální role3. vymezit jedno chování vůči jinému4. aplikovat diferencovaný akcent chování

Afektivní cíle – postoje a jejich taxonomie

- Jak se je učíme? Od nuly k úplnému zvládnutí?
- Jaké jsou tam fáze?

D.B.Kratwohl a kol. – taxonomie afektivních cílů

1. přijímání (vnímavost)

Ochota žáka přijímat a vnímat podněty. Žák sleduje výklad, naslouchá učiteli a spolužákům či věnuje pozornost

2. reagování

Žák projevuje větší zainteresovanost. Od vnímání přechází k aktivní činnosti a zapojení se. Reakce přináší pocit uspokojení - dobrovolné rozhodnutí.

3. oceňování hodnoty

Žák oceňuje jevy, chování a další procesy. Rozdělení: na žádoucí, užitečné a nežádoucí. Podle rozdělení je pak motivován. Užitečný: cítí jistý závazek, který dále ovlivňuje jeho chování.

4. integrování hodnoty (organizace)

Více hodnot: konflikt mezi nimi řeší žák integrováním a strukturováním hodnot, čímž vytváří jakýsi žebříček hodnot.

5. integrace hodnot v charakteru

Hodnoty získávají pevné místo v hodnotové hierarchii jedince.

Postoje → návyky

- Jsme tím, co opakovaně děláme. Dokonalost není čin, ale **zvyk. Aristoteles.**
- Zvyk je tendence vykonávat za určitých okolností určitou činnost